Tkiva:miš, krovno, živč, veziv(kri, kost, mozeg, kite, ovojnice)
ORGAN. SIS: dihala čutila živčevje (centr:možg, hrbtenj/ perif:živci&živčni vozl) gibala (okostje, mišičje-miš,kite,veziva) horm sis: (hipofiza, epifiza, ob/ščitnica, nadled žlez, treb slinav, spol žleze-testisi, jajč) / uravn del celot org prabavila (ustn vot, žrelo, pož, želod, 12, tanko, debel č., prebav cev, slep, preb žlezi / sprej hrano, razgr, absorbac v kri, preb encimi (stena želod) izoč (ledvici, sečevoda, seč meh, sečnica, / filtriranje, izl strup snovi, regul vode in miner v org) krvožil (srce, žile-art,ven,kapil- kri) / transport:hran snov, dih plin, celjenj ran, obramba teles pred tujki) imunski=limfni s. limf: vene, kapil, prsni mezgovod, limfe, bezga / obramba pred tujki koža (povr, usnjica, podkožn) / zaščita(UV,h2o), izloča, temp čutilo razmn org ♂(moda, obmod, semenvoda, penis, prostate, žleze /nast in dozor m sp celic in hormone-omogoča sp združ (kopulac) ♀ jajčn, jajcevoda mater, nožn, vel-male sram ustn, klitoris / produc sp c in hormo, zašč&razvoj zarod, rojstvo ,
biokem zgrad člove org: anorg(h2o, minerali, soli) org (belj,OH,mašč,NK)
H2O:polarn mol metabolna-sprošč pri metab procesih vezana-v cel tkiv molek
Hidrofilnost-molek se raztaplj v vodi-pol(slad, AK) hidrofobnost-molek stran od Vode prosta (za biokem proc c
25 elementov je esencialnih (nujn potr za življ) makroel (več kot 1% CHNOPS-biogenic el.(v vseh živ bitjih) Mg(ni pri rastl), Na, Cl, Fe(živali), Ca, K
mikroel. V sledovih: I Se Zn Cu Cr,… tkiva zavzemajo 20-85% vod e e
polimerizacija=iz monomerov v polim.->kondenzacija se odceplja voda, hidroliza se veže voda slad-verige OH, AK-belj, nukleotidi-NK
OH org mol iz C H O=1:2:1 mono/di/polisaharidi pentozi:deoksi/riboza sest NK
Hesozi:glukoza(groz slad), fruktoza (sadni slad) disaharid glukoza+frukt=saharoza =pesni=trsni slad, DI laktoza(mlečni), maltoza(sladni) POLI: glukoza:gradi: škrob, glikogen, celuloza, hitin(členonž)->različ način povez vloga OH mono=E vir za sproti, E zaloga=škrob, glikogen, gradb sestav(celuloz, hitin)
BELJ najštev mol v cel., verige iz AK(CHON,S) amino s. NH2 karbo s.COOH R-radikal(pri vsaki AK različen) ter H vezi: peptidne(odcepi se h20, vez H+) Beljk sestav samo iz AK je protein(preprost belj) sestav belj (+vitam, barvila, Slad, NK,..) konden-nastaja veriga+voda se razcepi-hidroliza primarna strukt vsaka belj ima Svoje zaporedje AK-sekun strukt obl:alfa vijačnica, beta naguban list= polipeptidna veriga terc str 3D obl vijačnice (ion, H, S-S vez) kvart str (hemoglobin) več podenot s terc obl. Segrevanje do 42C se začasno poruši terc in kvar zgrad, nad 42 pride do nepovr sprem=koagulacija / so encimi (hitr reak)
NK so v vseh živih cel., omogočajo prenos dednih informacij in določ katere belj Bodo nastale v cel in kdaj! nukleoid=monomer ->ostanek fosforne kisl+slad pento (deoksi/riboza)+org duš baze(adenin, gvanin, citozin, timin-uracil(rnk)) primarna: polinukleotčna veriga, sekund dvojna vijač(komplementarna 2.) DNKohranja živ in ga določa ; *lastn:* semikonzervativno deljenje (na 2, ostane vedno isto)
LIPIDI =mašč. Last:niso topne v H2O, ampak v org topil-bencin, enost prave (mast,olja)+voski sest (fosfolipid,steroidi) estrske vezi med glicerol+mašč kisl. Razcep se z vodo-hidroliz nasičene=z vodikom nenasičene=vsaj 1 dvojna vez(medC) E zaloga, E vredn višja od OH, fosfolipidi: hidrofilni-glicerol+fosf skup(vodoljubni) ≠hidrofobni -2 repa MK lipidni dvosloj membrana-eni repi proti drugim liposomi kroglice maščobe ☺ ☺ ☻ ☺ ☺ ☻ ☺ ☺ ☼♥ wish u luck .*